

Sygn. akt I UK 44/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania R. Ł. i A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Olsztynie
z udziałem zainteresowanej A. S.

o ustalenie braku odpowiedzialności członka zarządu spółki za zobowiązania z
tytułu nieopłaconych składek za ubezpieczenia społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 października 2015 r.,
skargi kasacyjnej zainteresowanej A. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Białymstoku

z dnia 16 września 2014 r., sygn. akt III AUa 92/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża zainteresowanej kosztami pełnomocnika organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 września 2014 r., sygn. akt III AUa 92/14, Sąd Apelacyjny w Białymstoku – w sprawie z odwołania R. Ł. oraz A. M. przy udziale zainteresowanej A. S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Olsztynie o ustalenie braku odpowiedzialności członka zarządu spółki za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek za ubezpieczenia społeczne – oddalił apelację zainteresowanej A.S. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt IV U 1807/12.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną zaskarżyła zainteresowana A. S.. W skardze zarzucono naruszenie art. 118 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 321 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) wskazano na przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. – podnosząc, że: „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a także istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz rozbieżności w orzecznictwie sądów”. „Wniosek o przyjęcie niniejszej skargi do rozpoznania wynika z pojawienia się w niniejszej sprawie istotnego zagadnienia prawnego występujące w doktrynie i orzecznictwie Sądu, które jest uzasadnione potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących rozbieżność w orzecznictwie sądów, w zakresie szczegółowo opisanym niżej, a także wykładni norm pod kątem powiązaniem z problem sygnalizowanym w pkt IV skargi kasacyjnej. Podkreślając publicznoprawny charakter skargi autor wywiedzionego nadzwyczajnego środka zaskarżenia wskazuje, iż w realiach niniejszej sprawy podniesione niżej zagadnienia mają doniosły wymiar w praktycznym stosowaniu prawa, w szczególności w sferze orzekania w przedmiocie odpowiedzialności członków zarządu (osób trzecich), nie tylko w rozumieniu przep. art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej, ale i na gruncie 202 K.s.h., a w konsekwencji i 299 K.s.h. Kwestią to jest forma złożenia rezygnacji z funkcji członka zarządu w zakresie formy i adresata, która to kwestia do chwili obecnej budzi uzasadnione emocje i wątpliwości w doktrynie i orzecznictwie. Na powyższą okoliczność wskazuje uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego wydanego w sprawie I UK 213/13 z dnia 3 grudnia 2013 r....”. Następnie autor skargi zacytował obszernie fragmenty uzasadnienia powołanego wyroku Sądu Najwyższego. Autor skargi wskazał, że „przedstawiając własną ocenę prezentowanego zagadnienia skarżący stoi na stanowisku, że w przypadku braku organów w postaci rady nadzorczej oraz pełnomocnika zgromadzenia wspólników rezygnację należało złożyć udziałowcom lub udziałowcowi większościowemu, który zgodnie z umową lub ustawą był władny

dokonać wyboru nowego członka zarządu. Jeżeli zaś chodzi o formę tego oświadczenia woli, to przyjąć należy, iż wobec braku wyraźnego wymogu pisemności rezygnacja ustana jest prawnie skuteczna, co nie zwalnia zainteresowanego członka zarządu z obowiązku wykazania tej okoliczności za pomocą wszelkich dostępnych i zgodnym z prawem dowodów”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniosł o: - odrzucenie skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. jako niespełniającej wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., a w wypadku, gdyby Sąd Najwyższy nie podzielił wniosku o odrzucenie skargi kasacyjnej, organ rentowy wniosł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania; w wypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o oddalenie skargi kasacyjnej w całości. Ponadto organ rentowy wniosł o zasądzenie od zainteresowanej na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna zainteresowanej nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), „a także istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz rozbieżności w orzecznictwie sądów” (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.); autor skargi powołał się także na

przepis art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. określający przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania z uwagi na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecnictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie

dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07 - OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecnictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecnictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08 - LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12 - LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12 - LEX nr 1228618).

Autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawił jednak istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., ani istnienia potrzeby wykładni wskazanych przepisów prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Zasadnicza wadliwość uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania polega na tym, że skarżąca twierdzenia w tym zakresie wiąże między innymi z przepisami art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej, art. 202 k.s.h. i art. 299 k.s.h. a jednocześnie wskazanych przepisów nie kwestionuje w ramach zarzutów materialnoprawnej podstawy skargi kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). Taka konstrukcja uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uniemożliwia rozpatrzenie przez Sąd Najwyższy postawionych w nim kwestii. Zgodnie bowiem z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozagę nieważność postępowania.

Wykazanie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) - jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 - LEX nr 494134; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08 - LEX nr 490364). W niniejszej sprawie stan taki nie występuje. Autor skargi - poza tylko powołaniem się na jednostkę redakcyjną przepisu określającego omawianą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - nie przedstawił odpowiedniego wyводу zawierającego argumentację wykazującą, że jego skarga kasacyjna jest rzeczywiście oczywiście uzasadniona w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1 niniejszego postanowienia). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 ma swoją podstawę w art. 102 k.p.c.

